

ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА

Україна, 01033, м. Київ, вул. Саксаганського, 30-В, оф. 33,

тел. (044) 251-13-32

E-mail: vel@ecoleague.net

www.ecoleague.net

Вих. № 19/02
від 17 лютого 2020 р.

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань екологічної
політики та природокористування
Бондаренку О. В.

Щодо круглого столу на тему:
«Шляхи вирішення екологічних проблем
на території та об'єктах колишнього
ВАТ «Радикал» у м. Києві»

Позиція Всеукраїнської екологічної ліги щодо ВАТ «Радикал»
(Інформаційно-аналітичні матеріали до круглого столу
«Шляхи вирішення екологічних проблем на території та об'єктах
колишнього ВАТ «Радикал» у м. Києві»)

Всеукраїнська екологічна ліга багато років наголошує на необхідності вирішення питання з небезпечним об'єктом у межах столиці – ВАТ «Радикал».

Київський завод хімікатів «Радикал» почав працювати у 1951 р. і спеціалізувався на виробництві каустичної соди, хлору, бертолетової солі, каучуку, сірчаної та соляної кислот. В електролізному виробництві використовувалася ртуть, 2 тис. т якої щороку осідало на території заводу, проникало у землю та стіни будівель, внаслідок чого за багато років на цій території накопичилося більше десятка тисяч тон ртуті та інших небезпечних речовин. На заводі дозволялося працювати не більше 8 років, тому що це загрожувало здоров'ю працівників.

На початку 90-х років завод збанкрутів та був закритий, розпочався продаж території, як самого звичайного підприємства, без врахування того, що «Радикал» був виробництвом з підвищеною хімічною небезпекою.

Це шкідливе підприємство спочатку знаходилося в так званій промисловій зоні (промзона), поряд з заводом «Хімволокно», Дарницьким шовковим комбінатом, Інститутом органічної хімії НАН України, іншими дослідними установами, які мали замкнутий цикл виробництва. Створення промзони в ті часи вважалося раціональним з огляду на економічні переваги та питання безпеки для людей та природного середовища. Навколо промзони була захисна зона у 1000 м. Але, вже у 70-х роках минулого століття місто розширилось і наблизилось до її меж, а незабаром і вся промзона увійшла до території міста. З 2001 по 2005 роки вже намагались провести роботи з очищення території. Було вивезено понад 120 тонн металу, що просяк ртуттю, ємкості з некондиційними

кислотами тощо. Але залишається ще багато проблем. Протягом майже 70 років накопичилася значна кількість ртуті саме в конструкціях заводу, які в свою чергу, створюють небезпеку для людей, які живуть та працюють неподалік від території заводу. Територія заводу знаходиться поблизу популярного ринку «Даринок», також на території заводу розташовано багато складів з різними товарами, офісні приміщення, тобто це все місця, де постійно перебувають люди.

Експерти Всеукраїнської екологічної ліги розглянули екологічні проблеми заводу «Радикал», ризики для довкілля та здоров'я людей, які живуть або працюють на прилеглих територіях, і наголошують:

– знаходження екологічно небезпечного об'єкту, де знаходяться тисячі тон токсичних речовин, спричиняє негативний вплив на природне середовище, забруднює поверхневі та ґрунтові води, загрожує підземним водам, виділяє в атмосферу пари ртуті;

– існує реальна загроза для здоров'я та життя людей, які тривалий час знаходяться та працюють на недостатньо або зовсім неочищеній території колишнього заводу «Радикал». Особлива небезпека загрожує тим, хто перебуває у закритих приміщеннях, в тому числі житловій забудові, яка знаходиться менше ніж у 300 м від небезпечного об'єкту.

Розв'язання цих серйозних екологічних та соціальних загроз від небезпечного підприємства потребує врахування таких чинників:

- в Україні не існує достатніх технічних потужностей для утилізації всієї маси небезпечних відходів, які знаходяться на території заводу (безпосередньо ртуті, забрудненого ґрунту, залишків будівель, обладнання);

- спроби Київської міської державної адміністрації знайти територію за межами столиці для складування ртутьвмісних відходів з метою подальшої утилізації в Україні не знайшли підтримки обласних адміністрацій, найближчих до Києва;

- подальше знаходження об'єкту з небезпечними ртутьвмісними та іншими відходами в межах великого міста, і особливо столиці нашої держави, є суттєвим і постійно діючим ризиком для життя і здоров'я сотен і тисяч киян;

- ситуація навколо заводу «Радикал» викликає постійну гостру увагу засобів масової інформації, спонукає до протестної діяльності природоохоронні громадські організації, турбує мешканців прилеглих житлових масивів;

- робота із знешкодження небезпечних відходів є важливим міжнародним зобов'язанням нашої держави, невиконання якого погіршує наш імідж та гальмує процес європейської інтеграції України.

Експертами ВЕЛ спільно з профільними науковцями та представниками громадських природоохоронних організацій було сформовано ряд пропозицій:

Для органів влади:

– Визнати, що подальше зволікання з розв'язання екологічних проблем заводу «Радикал» є неприпустимим з огляду на значний негативний вплив цього об'єкту на навколишнє середовище та загрози для здоров'я людей;

– Надати фінансову підтримку дій Київської міської державної адміністрації щодо ліквідації екологічно небезпечного об'єкту в Києві – столиці України;

– Сприяти ініціативі знешкодження ртутьвмісних відходів заводу «Радикал» за межами України, в країнах, де існують відповідні технологічні потужності.

Для Київської міської державної адміністрації:

– Внести питання розв'язання екологічних проблем заводу «Радикал» до програми Національного плану дій для отримання додаткового фінансування;

– Рекомендувати, з огляду на відсутність в Україні достатніх технічних потужностей, для утилізації всієї маси ртутьвмісних та інших небезпечних (хлорвмісних) відходів опрацювати можливість їх знешкодження за межами України, в країнах, де існують відповідні технологічні потужності;

– Рекомендувати залучити до робочого проекту представників усіх спеціалізованих наукових установ;

– В робочому проекті передбачити попередню хімічну демеркуризацію обладнання та будівель та видалення і утилізацію пестицидів та інших хлорвмісних токсичних елементів;

– Після вивезення (видалення) ртутьвмісних відходів, передбачити обов'язкове комплексне обстеження території Дарницького промислового вузла, включаючи долину Дарницького меліоративного каналу (р. Дарниця) для визначення майбутнього використання цієї території та обґрунтування системи комплексного екологічного моніторингу;

– Надавати громадськості на постійній основі повну, об'єктивну інформацію щодо реалізації усіх заходів на заводі «Радикал»;

– Провести екологічний аудит території заводу «Радикал» після завершення робіт з очищення від ртутьвмісних та інших небезпечних (хлорвмісних) відходів

– З метою забезпечення участі громадськості у процесах прийняття екологічно важливих рішень на засадах Оргуської конвенції, на сайті Київської міської державної адміністрації подавати результати досліджень та моніторингу з постійним оновленням даних;

– Створити робочу групу для визначення подальшого використання очищеної ділянки заводу «Радикал» із залученням провідних фахівців – екологів, громадських природоохоронних організацій, представників київської громади.

Для Державного агентства водних ресурсів України:

– Провести обов'язковий аналіз стану підземних вод території заводу «Радикал» та прилеглої до неї, а також Дарницького меліоративного каналу (р. Дарниця) для визначення майбутнього використання цієї території.

**Голова
Всеукраїнської екологічної ліги**

Т. В. Тимочко